HOC RECIPIT NEMO NISI DIGNUS.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS, DE COLICA PICTAVIENSI.

QUAM

DIVINI NUMINIS AUXILIO

Ex Auctoritate MAGNIFICI RECTORIS,

D. HIERONYMI DAVIDIS GAUBII,

MEDIC DOCTORIS. EJUSDEM AC CHEMIÆ ET COLLEGII PRACTICO-MEDICI PROFESSORIS ORDINARII, SERENISSIMI PRINCIPIS ARAUS. ET NASSOV. ARCHIATRI.

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI *Conſenſu & Nobiliſſimæ* FACULTATIS MEDICÆ *Decreto*,

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summiſque in MEDICINA Honoribus & Privilegiis ritè ac legitimè conſequendis,

Eruditorum examini ſubmittit

BENJAMIN ROBLES DE MEDINA,

SURINAMENSIS.

Ad diem 23. *Aprilis* MDCCLXII. ~~H. L. Q. S.~~ Hora Decima

LUG... LUZAC.

VIRIS GRAVISSIMIS ILLUSTRIBUS

VARIIS MUNERIBUS IN HAC REPUBLICA CONSPICUIS

MEO ENCOMIO MAJORIBUS

NOBILI FRATRUM PARI

D. D. JOANNI & THEODORO VAN MARSELIS,

FAUTORIBUS MEIS SEMPER COLENDIS.

Hanc Diſſertationem & me ipſum

D. D. D.

B. R. DE MEDINA.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS DE

COLICA PICTAVIENSI.

§. I.

Nequaquam in genere, quid hucusque apud Medicos per Colicam morbum ſit intellectum, nunc meminiſſe eſt animus; eam tantum deſcripturus, quæ ob varia ut & rariora cæteris paribus ſymtomata, quibus ſtipari eadem ſolet, majorem hinc a doctis meruit contemplationem.

§. II.

Eſt igitur Pictavienſis Colica, lancinans abdominis, ut plurimum circa Coli inteſtini ſitum, dolor totum abdominalem tractum ſenſim afficiens nec non lumbos, dorſum imo & artus cum alvo clauſa aliisque ſymtomatibus, quæ omnia tandem in paralyſin artuum deſinunt.

§. III.

Nominis ratio petenda ab eo, quod hic morbus magnam ſtragem circa annum milleſimum quingenteſimum ſeptuageſimum ſecundum in tota fere Aquitania apud Gallos, ſcilicet Armonicis, Santonibus, Engelismenſibus, præſertim vero Pictonibus, ediderit. Qua de re & motus Franciscus Citeſius, tunc temporis apud Pictones Facultatis Medicæ Decanus, de hocce morbo cedro dignam Diatribam conſcripſit poſteritatique reliquit.

§. IV.

§. IV.

Neque inde deducendum, ante Citeſii tempora talem plane non extitiſſe neque fuiſſe deſcriptum morbum; Obſervationum enim Medicarum Hiſtoriæ, a Sacuto Luſitano collectæ, pluraque alia teſtimonia evincunt, jam priſcis ævis eundem notum fuiſſe morbum. Ipſe Citeſius, quibus idem fulciret dogma, varia protulit argumenta.

§. V.

Endemius tamen videtur eſſe morbus incolis Americam inhabitantibus, quum ſi bene recorder frequentiſſimus numerus ægrorum, eo morbo affectorum in Surinamenſi Colonia, mea Patria, inveniatur; item Itineratores tam Medici quam Geographi Jamaicenſibus, Barbadenſibus, Braſilienſibus aliiſque Americanis incolis huncce morbum adſcripſerunt. In plurimis memoratorum hominum regionibus *Beljac* nomine occurrit.

§. VI.

Mihi igitur Surinamenſibus, favente ſummo rerum Arbitro, medicinam adhibituro, non inutile erit hac occaſione pro moduli mei ratione Phœnomena, cauſas, & ſanandi rationem hujus ægritudinis eo modo narrare, ut impoſterum ægris meæ curæ demandatis normæ dicenda inſerviant.

§. VII.

Leves circa umbilici regionem dolores ſenſim augentes, atque Coli ſitum ſequentes, una cum materiæ elaſticæ intus ſtagnantis, atque ad flatus ſpeciem foras prorumpentis perceptione, ut & ſpasmodica contractio totius tubi inteſtinalis, hinc & partium tam adjacentium quam remotarum per nervorum ſyſtema tamen ligatarum, ſunt prima hujus morbi indicia.

§. VIII.

§. VIII.

His §. VII. junguntur pallor vultus, gelida extrema, languentes vires, animus inquies, corpus anxium, vigiliæ aſſiduæ, leipothymiæ, appetentia proſtrata, nauſea, ructus, vomitus materiæ atrabiliariæ, ſingultus iteratus vehementiſſime ægrum fatigans, ſitis inexplebilis, ſtranguria calculum ſæpius mentiens; illis hypochondria æſtuant; aliquando adeſt febris utplurimum abeſt, ſed ſemper adſunt, quod caput totius mali eſt, acutiſſimi ventriculi, inteſtinorum, lumborum, ilium & inguinum dolores, fere ſemper cum alvo clauſa.

§. IX.

Augente malo univerſum fere corpus, ut humeri, mammæ, pectus &c. vellicatur & lancinatur. Imo crura & plantæ pedis nonnunquam miſerrime dolent, & quod omnium peſſimum eſt tandem, ceſſantibus aliquando

 do-

doloribus ita ut ægri ſanari videantur, artus quaſi reſolvi percipiunt ſubitoque paralytici fiunt.

§. X.

Breviter duce memorato Citeſio morbum deſcripſi, quem adeo deſcriptioni congruere plurimis exemplis ſum doctus, ut nulla imago ſimilior pingi queat quam hæc deſcriptio ſit morbo, quod & omnes qui poſt Citeſium de eo egerunt fateri coguntur. Jam quænam aptæ ſint cauſæ diræ ſymtomatum catervæ producendæ ſunt examinendæ.

§. XI.

Præmonendum eſt partes, quæ afficiuntur, nullas alias eſſe quam nervoſas, alias enim ſequerentur illæ ægritudines, quæ ex vaſorum ſanguiferorum & partium ex iis conflatorum læſione oriri ſolent; quarum nil plane ſub ſenſus cadit. Nervoſum ergo ſyſtema tan-

tum

tum patitur, valet tamen univerſum corpus incenſum trahere.

§. XII.

Colica Pictavienſis originem ſumit ſuam, a fructibus horæis nimia quantitate vel immaturis ingeſtis, a potationibus repetitis, a materia febrili poſt tertianas vel quartanas ſubito ſuppreſſas, vel a quacunque toxica re, quamvis minima, corpori cum cibis vel potibus ingeſta, & quod maximam omnium meret attentionem, eſt Saturnina materies, quæ in plurimis locis unica eſt cauſa totius tragœdiæ.

§. XIII.

Ultra votum noſtrum extenderet ſe diſſertatio, ſi de omnibus cauſis ſigillatim agerem; ſuffecerit nobis circa vinum & plumbum, ut cauſas hujus ægritudinis, pauca memoraſſe.

Acida ſemper corpori humano inimica ſunt comperta vina, quæ hunc morbum producere

ducere ſolent, ſemper maxime ſunt aceſcentia, & quæ calore facile in acetum mutantur. Citeſius jam vinum album acerbiſſimum accuſabat. Americanis vix alia adſcribenda eſt cauſa quam vinum, quo ex Madera cæteriſque Inſulis Canarienſibus allato abuti ſolent.

Ramaſſinus in ſuo de Artificum morbis tractatu demonſtravit, quibus illi, qui plumbum tractare ſolent, ſint obnoxii morbis, ibi conſtat & hujus morbi genere miſellos afſici.

§. XIV.

Vina Rhenana jam acida edulcerare ſolent, fœdo exemplo, ſaccharo Saturni, maximo hominum damno, quam agendi rationem in Germania is, cui imperandi poteſtas eſt, ſub capitis pœna prohibuit. Tamen talia ut & Moſellana Vina ſimili modo adulterata ubique veneunt. Proſtat tamen ratio, qua fallaciam detegere valemus; eam clariſſimus Gau-

Gaubius ſciundi cupidis indicavit in Actis Harlemenſibus.

§. XV.

Saturnina etiam labes exſtitit ut cauſa cur tot in nobiliſſimo emporio Amſtelodamenſi Colica Pictonum afficerentur; ibi enim fieri multoties nequit, quin inter bibendum pluviam plumbi portio ingeratur, quæ, quamvis minima ſit quantitas, tamen ſatis apta gignendo peſſima hujus morbi ſymtomata; conſtructio ciſternarum plumbo inveſtitarum aquam ſua labe afficiunt.

Narravit mihi quidam Medicus Amſtelodamenſis, quod ſemper ſuſpectas aquas eadem ratione, ac Cl. Gaubius vina, ſoleat examinare.

§. XVI.

Ea, quæ dicta ſunt, ſi conferantur cum aliis Colicis, non difficile erit noſtram ab aliis

facile dignoſcere; ſymtomatum numerus & qualitas, nec non ſubjecti natura morbi exitum prævidet, ſicque formatur prognoſis atque diagnoſis. Curandi jam ratio reſtat examinanda.

§. XVII.

Sanandi ratio in eo conſiſtere videtur:

Primo ut obviam eatur paroxismo.
Secundo ut ſymtomata tollantur.
Tertio ut caveatur recidiva.

§. XVIII.

Primæ indicationi occurritur, blandis oleolis & muculaginoſis tam per os quam per enemata ingerendis; olea mirum in modum omnia acria obtundunt atque involvunt, enemata ex oleo lini conſtantia pluries de die ſunt applicanda. Laxantia & emollientia hic commendantur, manna, ſero lactis ſoluto addito, pulpæ caſiæ debita quantitate mira præſtat,

ſtat, nec non nocturnis horis leve narcoticum eſt præſcribendum. Verbo laxantibus cum anodinis alternis vicibus adhibitis negotium abſolvitur.

§. XIX.

Si dolores maneant intolerabiles & alvus officio non fungatur, alia erunt in uſum revocanda, in ſubjecto Pletorico, ad præveniendam inflammationem licebit venam in talo ſecare; porro ſummi uſus tunc ſunt ſemicupia imo & balnea integra calida, ſi talia deſiderentur; tunc præſto ſint fomenta & cataplasmata ex decoctis herbarum emollientium parata, enemata laxantia ut & laxantia per os interpoſitis anodinis ſemper uti interim convenit. Iis ut plurimum, ſi malum non ſit inveteratum, atque ſubjectum haud ſit cachecticum cedere ſolet morbus.

§. XX.

Secundæ indicationi ſatisfacimus abſtinendo ab iis quæ morbum facere & augere comperimus, & dein iis medicaminibus utendis, quibus morbi illi ſymtomatici alias profligari novimus, talia ſunt in paralyſi frictiones externe fortes, veſicatoriæ repetitæ, ut & Vis Electrea; ſed imprimis, cibus blandus, qui minima vi ad aſſimilationem in noſtrum humorem indiget, qualis eſt lac aſininum, cujus præſtantiſſimum effectum ſatis nequeo laudare.

§. XXI.

Dolendum tamen eſt nos in noſtra Colonia, ubi hic morbus endemius eſt, præſtantisſimo tali medicamine carere; quidni Nigritæ noſtrates uſurpantur ad nutriendos miſeros illis morbis correptos; certe præſtaret de Nigritarum uberibus lactare, quam valetudinarii vana ſæpe ſpe maris periculum ſubire; quidquid

quid ſit adſpirante ſummo Numine canaber experiri, quid commodi inde hauriri poſſit, ſpero.

§. XXII.

Recidiva cavetur & ſic tertiæ indicationi ſatisfacimus, Vires vitæ roborando iis medicaminibus, quæ tali virtute prædita eſſe novimus, ſemper tamen alvus aperta eſt ſervanda atque in lactis aſinini uſu eſt pergendum. Iis tunc adduntur pilulæ ex extracto corticis Peruviani, cum gummi ferulaceis & ſapone paratæ; quibus ſi vita ſobria jungatur nullum fere eſt dubium, quin priſtinæ ſanitati hoc morbo correpti reſtituantur.

§. XXIII.

Finem diſſertationis facerem, ni hic memorare eſſet animus methodum, qua plurimos a Colica Pictonum liberatos vidi. Scilicet primo ad ſiſtendos motus ſpasmodicos ſequens præſcribatur mixtura:

℞. Pulv. Comit. k. Scr. ij.
Ceph. M. Scr. j.
Aq. Still. flor. tiliæ.
Lilior. convallium āa
unc. ij ß.
Naph. unc. j.
Spirit. Carm. Sylvii dr. jv.
TRæ opii Gutt. XL.
M.

Capiat æger omni bihorio tertiam hujus potionis partem donec ſiſtentur dolores, tunc injiciantur enemata ex oleo lini cum ſapone Veneta ſoluta, præterea aſſumet ſingulis trihoriis tres ſequentium pilurarum, ſuperbibendo duas uncias præſcribendæ & potionis.

℞. Aſæ. fœtid. dr. ij.
G. Sagapen.
Opopanac.
Balſ. Copaib. āa dr. j.
Croc. Britanic. gr. xij.
M. f. pil. gr. iv.

℞.

℞. Aq. Stil. Menth.
Fœnicul.
Salviæ.
Rutel. āa unc. v.
Sal. Abſinthii dr. ij.
Syr. Vradic. aperient. unc. ij.
TRæ. Mirh. unc. j.
Caſtor. dr. j.
Succin. dr. iv.
Croc. dr. ij.
Opii Gutt. xxxv.
M.

Sit potus ordinarius aqua Selterana cum tertia lactis quantitate. Porro uſurpetur lac aſininum. &c. de quibus jam egimus, ut ſemicupia, Balnea, & ſic porro.

Ad roborandum ſequens præſcribatur conditum:

℞. Cortic. Peruv. optim. tenuiſſ. trit. dr. vj.
Conſer. v. Antiſcorbutic. Sydenh. unc. j.
Theriac. Andromach. dr. iv.
Rad. Zingiber Condit. dr. ij.
Ol. Menth.
Cinnamom ăa Gutt. iij.
Syr. Cortic. Citr. q. ſ. ut f. Conditum.

Capiat æger ter vel quater magnitudinem Nucis nupiſticæ.

Hæc eſt methodus, qua plures ab aliis neglectos & fere occiſos ex orci quaſi faucibus rapere vidi, cujus auctor erat doctiſſimus atque feliciſſimus D. David de Meza, hujus nominis ſenior Medicus, revera princeps, meus, dum fata ſinebant, Præceptor Venerandus.

Hæc itaque ſunt, quæ dicere ſtatueram, rogans L. B. juveniles Conatus boni conſulat, eaque autem tantum eſſe conſcripta, ut Academicæ ſatisfierent Leges, ſciat.

TANTUM.

THE-

COROLLARIA.

I.

Nullus eſt corporis humani humor, ſudori cognatior, quam urina.

II.

Differentia, quæ inter utrumque intercedit, a diverſa potiſſimum excretionis ratione dependet.

III.

Sudor non tertiæ ſolum, ſed primæ quoque & ſecundæ, coctionis materiem continet.

IV.

Ad prognoſin & diagnoſin morborum formandam, obſervatio ſudorum plurimum habet momenti.

V.

Balnea frigida in hiſce terris caute ſunt commendanda.

TER INHULDIGING
VAN MYN WAARDE VRIEND
DEN HEERE
PETRUS DE MEESTER,
Tot Doctor in de Geneeskunde.

Myn Clio vind tot digten ſtof,
En niets kan haar thans meer verblyden,
Als dat zy, Trouwe Vriend! U lof,
En roem, na waarde kan verbreyden;
Myn hart neemt deel in Uw' Geneugt!
Te meer, nu gy op 't Leydſch Atheenen,
Uw Studie tot Uw Vrienden vreugd
Voleyndigd hebt; nu is verſcheenen
Die tyd, Gy hebt een hooger eer
Verkreegen, door Uw vlytigheeden,
Die eertrap wekke meer en meer
Uw' Yver, Luſt, en Naarſtigheeden.
De Weetenſchap U Leydſtar zy;
Zo word U eyndelyk gegeeven
Een Loon, veel grooter van waardy,
Waardoor ge ontfangt het eeuwig Leeven.

Non Arte, ſed Amicitia.

C. FEYLKE, S. S. Theol. Stud.

AAN DEN

HEERE

PETRUS DE MEESTER,

Wanneer hy der Medicyne Doctor wierd ingewyt in 's Lands Hooge Schoole binne Leyden.

Keert weder wulpſche Jongelingen,
Die vrugteloos uw daagen ſlyt,
En wild na glorie palmen dingen,
Met Epiktetes naarſtigheit:
Zo zult gy lof, en eer verwerven,
En eeuwig zyn bevryt van 't ſterven.

Laat andre vry de lauwre plukken,
Van Mavors bloedig oorlogs veld,
En met een reex van gruwelſtukken,
Zich troetlen als een dapper held:
De kryg zal nooyt de kunſt verheeren,
Maar kunſt zal altyt triomfeeren.

Be-

Beſchout maar ſlegs eens van ter zyën,
  Alwaar Belloon haar zetel veſt,
't Is niet als zuchten, kermen, ſchreyën;
  Verzeld met hongers-nood, en peſt:
De bleeke Dood, die ziet men waaren,
Rontom in 't veld, by d'oorlogsſchaaren.

Maar kunſt geeft andre liefde blyken,
  Zy onderſteund den zwakken ſtaat,
En red geheele koningryken,
  Voor al wat ſchriklyk is of quaat:
Door kunſt der kruyden weet men 't leeven,
Aan halve dooden weêr te geeven.

Volgd dan dit ſpoor dat zyn de Baaken,
  Hier in des Werrelds woeſte Zeen,
En wild als Palinuuren waaken,
  Tot nut en hulp voor 't algemeen:
Zoo zult gy moedig zegevieren,
Met eeuwig duurende lauwrieren.

Die weg is Meester ingeſlaagen,
  Met onvermoeiden arrebeit,
Hy ſchiep in d'Artzeny behaagen,
  En heeft zyn zinnen toegeleit:
Om langs het helden ſpoor te renne,
Van Hippocraat en Avicenne.

Zyn geeſt wyd in aloude boeken,
  Met gulde ſpreuken ryk bemaalt,
En heeft door naarſtig onderzoeken,
  Natuurs geheimen achterhaald:
Zo word zyn yver voortgedreeven,
Tot onderſtant van 's menſchen leeven.

Hoe wedergalmen thans de muuren,
  Van 't wyd beroemd Bataafs Atheen,
Nu dat myn Held in deeze uuren,
  De ziektens weet op 't hart te treên:
En al d' elenden jaagd na buyten,
Om z'in Pandoraas doos te ſluyten.

Hebt gy in ongeſlaape nachten,
  Uw ſchrandre herzens afgeſlooft,
De Dankbaarheit zal 't weer verzachten,
  En vlecht reets lauwren om uw hooft:
Want gy zyt waardig die te draagen,
Lang moet de weereld van u waagen.

A. STOKHUYZEN.

TER INHULDIGING

VAN DEN

HEERE

PETRUS DE MEESTER,

Tot Doctor in de Geneeskunde.

Dus ziet ge in 't eind, myn Vriend! uw naarſtigheid beloonen,
Nu Gy den Parnas top met lof beklimt, alwaar
Ge U Plegtiglyk ziet in de Wyze Schaar,
Der Artzen voegen, en uw kruin met Lauwer kroonen.

Vaar voort Roemwaarde Vriend, vaar voort, beſtêe de gaven,
Die U zoo milt tot nut van 't Menſchelyk Geſlagt,
Volmaakt geſchonken zyn, en toon wat heilzaam' kragt,
In d'Artſenye legt, om al hun ſmert te laven.

De Kranken zugten reeds om hulp; geef hen op nieuw het leven;
Schenk hen uw Byſtand dog, op dat uw Groote Naam,
(De Naneef tot een Roem,) op wieken van de faam,
Eeuw uit, Eeuw in mag om het aardryk zweven.

Uit Vriendſchap.